

XIII KONKURS KULTURY KLASYCZNEJ

dla gimnazjalistów z terenu województwa mazowieckiego - rok szkolny 2017/2018

REGULAMIN

Inicjatorzy i organizator KKK zwracają się do młodzieży gimnazjalnej, którą pragną zafascynować antykiem i średniowieczem, a także nowożytną i współczesną recepcją wypracowanego wówczas kanonu kultury klasycznej. Chcemy umożliwić gimnazjalistom poprzez udział w KKK poznanie istoty kultury będącej fundamentem cywilizacji europejskiej.

Pragniemy, aby młodzież w zakresie kanonu kultury klasycznej:

- znała podstawowe treści i składniki kultury antycznej oraz rozumiała najistotniejsze zagadnienia w kulturze antycznej;
- zapoznała się z twórczością najwybitniejszych autorów i ich dziełami dostępnymi w języku polskim, żeby mogła odnajdywać to, co kiedyś było wspólne i jednoczyło narody Europy;
- zapoznała się z wybranymi opracowaniami, które umożliwiają głębsze poznanie kanonu kultury klasycznej;
- umiała wskazać ciągle aktualny dorobek kultury klasycznej, który trwa jako trzon norm i wartości strzegących człowieka, jego bezpiecznego i godnego życia.

Organizatorzy

- **Konkurs Kultury Klasycznej** dla gimnazjalistów - zwany dalej **KKK** - jest konkursem interdyscyplinarnym organizowanym na zlecenie Mazowieckiego Kuratora Oświaty.
- Inicjatorem KKK dla gimnazjalistów jest Polskie Towarzystwo Filologiczne Koło Warszawskie.
- Zadania związane z przeprowadzeniem KKK realizuje Wojewódzka Komisja Konkursu Kultury Klasycznej powołana przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty na wniosek Prezesa Koła Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Filologicznego.
- Przebieg Konkursu koordynuje Sekretarz Wojewódzkiej Komisji Konkursu Kultury Klasycznej.

Uczestnicy

W KKK mogą wziąć udział uczniowie klas gimnazjalnych z terenu województwa mazowieckiego. Udział w konkursie jest dobrowolny.

Cele konkursu:

1/ KKK służy zintegrowaniu tych celów edukacyjnych, zadań, treści i osiągnięć gimnazjum, które są związane z dorobkiem kultury śródziemnomorskiej. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjum wyszczególnia je w różnym zakresie i często powtarza niezależnie od siebie w tematyce ścieżek edukacyjnych (m.in. edukacja europejska, kultura polska na tle tradycji śródziemnomorskiej, edukacja filozoficzna) oraz kilku przedmiotów (m.in. historia i język polski).

2/ KKK rozwija zainteresowanie gimnazjalistów tradycją europejską opartą na kulturze

śródziemnomorskiej, wskazuje na kanony kultury klasycznej przydatne w ukierunkowaniu i wyborze drogi życiowej i w działalności intelektualnej.

3/ KKK przyczynia się do tworzenia interdyscyplinarnej postawy, która między innymi poprzez uświadomienie roli łaciny jako wspólnej podstawy językowej sprzyja lepszemu przyswojeniu słownictwa i terminologii naukowej występujących w nauczaniu.

Motto Konkursu:

**ANTIQUITAS MAGISTRA ET AMICA NOSTRA -
STAROŻYTNOŚĆ NASZA MISTRZYNI I PRZYJACIÓŁKA**

Tematyka konkursu:

Tematyką XIII Konkursu Kultury Klasycznej dla gimnazjalistów jest:

**SI VIS PACEM, PARA BELLUM-
JEŚLI CHCESZ POKOJU, BĄDŹ GOTÓW NA WOJNĘ**

Zakres treści KKK:

- 1/ Dorobek kultury klasycznej i jej recepcja.
- 2/ Starożytna refleksja nad człowiekiem i jej kontynuacje.
- 3/ Wizja świata i człowieka w wybranych utworach i fragmentach utworów literatury antycznej.
- 4/ Wzory osobowe i wskazania moralne w starożytności i w tradycji europejskiej (antycznej i biblijnej).
- 5/ Żywa tradycja kultury klasycznej jako składnik tożsamości kulturowej, narodowej i patriotyzmu.
- 6/ Mądrość życiowa i treści filozoficzne zawarte w sentencjach grecko-łacińskich, ich recepcja i zastosowanie w literaturze, historii i kulturze nowożytnej, a szczególnie w kulturze polskiej.
- 7/ Wpływ języków klasycznych na języki nowożytne, w szczególności na język polski.

Literatura:

STOPIEŃ SZKOLNY

POD ZNAKIEM ARESA I EJRENE – STAROŻYTNA GRECJA W CZASIE WOJNY I POKOJU

1. Arystoteles *Ustrój polityczny Aten* Warszawa 1973 : ‘Prawa obywatelskie. Efebia’, ‘Strategowie i inne urzędy wojskowe’
2. Epigramaty i anegdoty autorów greckich – wybór
3. Herodot *Dzieje* BN 2005 – wybrane fragmenty ks. VI, VII, VIII
4. Homer *Iliada*– wybrane fragmenty
5. Homer *Odyseja*– wybrane fragmenty
6. Z. Kubiak *Dzieje Greków i Rzymian*, Warszawa 2003 – ‘Doświadczenia greckie’ – wybrane fragmenty
7. *Liryka starożytnej Grecji*, BN 1984 – wybrane utwory
8. R. Kulesza *Historia. Podręcznik dla gimnazjum*, Warszawa 1999 – cz. III Grecja i Grecy
9. Plutarch *Żywoty sławnych mężów*, BN 1977– ‘Aleksander Wielki’, ‘Likurg:– fragmenty
10. Tukidydes *Wojna peloponeska*, Warszawa 1988 - ks. I
11. L. Winniczuk, O. Jurewicz *Starożytni Grecy i Rzymianie*, Warszawa 1968 – rozdz. XXIV ‘Wojskowość’ cz. I

STOPIEŃ REJONOWY

POD ZNAKIEM MARSZA I BELLONY – WOJNA I POKÓJ W RZYMIE

1. J. Cezar *Wojna domowa* Warszawa 1951– wybrane fragmenty
2. J. Cezar *Wojna galijska* Wrocław 1978– wybrane fragmenty
3. Epigramaty, anegdoty oraz utwory liryczne autorów greckich i łacińskich – wybór
4. Horacy *Ody* – wybrane utwory
5. Jakub z Voragine *Złota legenda*, Wrocław 1994 – św. Maurycy
6. Z. Kubiak *Dzieje Greków i Rzymian*, Warszawa 2003- ‘Koleje republiki rzymskiej;’, ‘Rzymskie wojny domowe’ – wybrane fragmenty
7. R. Kulesza *Historia. Podręcznik dla gimnazjum*, Warszawa 1999 – cz. IV ‘Rzym i Rzymianie’
8. Liwiusz *Dzieje Rzymu od założenia Miasta* – wybrane fragmenty
9. Plutarch *Żywoty równoległe*, Warszawa 2005 – ‘Emiliusz Paulus – wybrane fragmenty
10. S. Stabryła *Księga legend rzymskich* Warszawa 1998
11. Wergiliusz *Eneida* – fragmenty ks. VI i VIII
12. L. Winniczuk, O. Jurewicz *Starożytni Grecy i Rzymianie*, Warszawa 1968 – rozdz. XXIV ‘Wojskowość’ cz. II
13. T. Zieliński *Rzeczpospolita Rzymska*, Warszawa 1958 - rozdz. XXV-XXVI

STOPIEŃ WOJEWÓDZKI

POD ZNAKIEM PALLAS ATENY I MINERWY – WOJNA I KOBIETY

1. Biblia: Księga Judyty rozdz. 8-15,7
Księga Sędziów rozdz.16
2. G. Boccaccio *O sławnych kobietach*, Warszawa 2013
3. Epigramaty, anegdoty oraz utwory liryczne autorów greckich, łacińskich i polskich– wybór
4. Herodot *Dzieje* BN 2005- wybrane fragmenty
5. Liwiusz *Dzieje Rzymu od założenia miasta*- wybrane fragmenty
6. A. Mickiewicz *Grażyna* – wybrane fragmenty
7. Owidiusz *Heroidy*, Kraków 1986 – wybrane fragmenty
8. Platon *Prawa* Warszawa 1960 -804E-806C
9. Poliajnós *Podstępny wojenne*, Warszawa 2003
10. Wergiliusz *Eneida* – wybrane fragmenty

Uczestnicy otrzymają też plik zawierający źródła ikonograficzne oraz zestaw powiedzeń (np. pyrrusowe zwycięstwo) związanych z tematyką Konkursu.

Lektury dla nauczycieli:

1. J. Bocheński *Boski Juliusz*, Warszawa 1967
2. *Człowiek Grecji* red. J. P. Vernant, Świat Książki 2000 – rozdz. II Y. Garlan ‘Człowiek i wojna ‘
3. *Człowiek Rzymu* red. A. Giardin rozdz. IV J-M. Carrié ‘Żołnierz’
4. R.E. Dupuy, T.N. Dupuy *Historia wojskowości: starożytność, średniowiecze*, Warszawa 1999
5. R. Flaceliere *Życie codzienne w Grecji za czasów Peryklesa* Warszawa 1985
6. D. Gazda *Armie świata antycznego. Cesarstwo Rzymskie i barbarzyńcy*, Warszawa 2007
7. D. Gazda *Armie świata antycznego, Republika Rzymska i Kartagińczycy*, Warszawa 2006

Struktura

KKK jest konkursem trzystopniowym i obejmuje następujące stopnie:

I stopień - szkolny

II stopień - rejonowy

III stopień - wojewódzki

I stopień przeprowadza **Szkolna Komisja KKK**. Szkolną Komisję powołuje dyrektor gimnazjum. Do składu Komisji należy powołać co najmniej trzech nauczycieli. Jeżeli w gimnazjum, do którego uczeń uczęszcza nie organizuje się Konkursu, wówczas uczeń może do niego przystąpić w innym gimnazjum wskazanym przez dyrektora.

I stopień - szkolny składa się z dwóch części.

Część pierwsza stopnia szkolnego:

W tej części uczeń samodzielnie w domu przygotowuje pracę pisemną na temat podany przez Wojewódzką Komisję KKK (WK KKK).

Prace pisemne uczniów ocenia Wojewódzka Komisja KKK.

Część druga stopnia szkolnego:

W tej części uczeń rozwiązuje w **dn. 17 listopada 2017 r.** test w warunkach kontrolowanych przez Szkolną Komisję KKK.

Test składa się z pytań otwartych i zamkniętych dotyczących:

- wiedzy o antyku (w zakresie zalecanym przez podstawę programową kształcenia ogólnego w gimnazjum – informacja w załączniku nr I);
- wybranych fragmentów tekstów, sentencji i zwrotów łacińskich wskazanych przez Komisję Wojewódzką KKK

W drugiej części stopnia szkolnego uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami dotyczącymi zagadnień wskazanych w szczegółowym zakresie wymagań KKK, który będzie przesłany gimnazjom po otrzymaniu przez Wojewódzką Komisję zgłoszenia szkoły.

Czas na napisanie testu wynosi 90 minut.

Test sprawdza i przyznaje punkty zgodnie z modelem oceniania opracowanym przez WK KKK Szkolna Komisja KKK. Prace testowe uczniów są kodowane. Rozkodowywanie prac następuje po ich sprawdzeniu i przyznaniu punktów.

Przewodniczący Szkolnej Komisji KKK sporządza protokół zawierający listę wszystkich uczestników stopnia szkolnego KKK wraz z punktami uzyskanymi z testu. Szkolna Komisja KKK przesyła do WK KKK protokół oraz zakodowane prace pisemne tylko tych uczestników, którzy uzyskali z testu określoną w kluczu liczbę punktów.

Uczestnicy, którzy uzyskali co najmniej 85 % punktów za prace wykonane w I stopniu KKK (samodzielna praca pisemna i test), zostają zakwalifikowani do II stopnia Konkursu - rejonowego.

Uczniowi przysługuje prawo odwołania się od decyzji Wojewódzkiej Komisji KKK do przewodniczącego Komisji w terminie 7 dni od ogłoszenia wyników.

II Stopień Konkursu przeprowadza w **dn. 10 marca 2018 r. Wojewódzka Komisja KKK**.

W stopniu rejonowym Konkursu uczeń ma do wykonania dwa zadania:

- Napisanie eseju na temat związany z lekturami wskazanymi przez Wojewódzką Komisję KKK.
- Rozwiązanie testu zawierającego pytania otwarte i zamknięte sprawdzające:
 - wiedzę o antyku w zakresie zalecanym przez podstawę programową kształcenia ogólnego w gimnazjum – informacja w załączniku nr I ;
 - znajomość lektur wybranych przez Wojewódzką Komisję KKK na ten stopień Konkursu;
 - znajomość powiedzeń, przysłów i polskich słów pochodzenia łacińskiego wskazanych przez Komisję.

Prace uczniów wykonane w II stopniu Konkursu (esej i test) ocenia i przyznaje punkty zgodnie z modelem oceniania Wojewódzka Komisja KKK.

Prace uczniów są kodowane. Rozkodowywanie prac następuje po ich sprawdzeniu i przyznaniu punktacji.

Uczestnicy, którzy uzyskali co najmniej 85 % punktów, zostają zakwalifikowani do III stopnia Konkursu (wojewódzkiego).

Uczniowi przysługuje prawo odwołania się od decyzji Wojewódzkiej Komisji KKK do przewodniczącego Komisji w terminie 7 dni od ogłoszenia wyników.

III Stopień przeprowadza w Warszawie w dn. **12 maja 2018 r.** Wojewódzka Komisja KKK i ogłasza ostateczne wyniki Konkursu.

W stopniu wojewódzkim uczeń odpowiada przed Wojewódzką Komisją KKK na pytania, które dotyczą:

- wiedzy o antyku;
- refleksji nad człowiekiem zawartej w wybranych przez Komisję fragmentach tekstów antycznych oraz nowożytnych;
- wpływu języka łacińskiego na język polski;

Struktura pytań stopnia wojewódzkiego:

Pytanie dotyczące:

- rozumienia tematu konkursu w odniesieniu do różnych tekstów kultury;
- refleksji nad człowiekiem;
- kultury antycznej;
- znajomości i rozumienia fragmentów dzieł literackich wyznaczonych przez Komisję Wojewódzką KKK na ten stopień konkursu;
- polskich zapożyczeń leksykalnych z języka łacińskiego.

Finalistą KKK jest uczeń, który zakwalifikował się i przystąpił do III stopnia Konkursu oraz uzyskał co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia. Laureatem KKK jest uczeń, który w III stopniu Konkursu uzyskał co najmniej 90 % punktów możliwych do zdobycia.

Listę laureatów i finalistów ogłasza Wojewódzka Komisja KKK. Decyzje Wojewódzkiej Komisji są ostateczne.

Uprawnienia finalistów i laureatów oraz zaświadczenia dla nauczycieli:

a/ Laureaci i finaliści otrzymują stosowne zaświadczenia, wydane przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty.

b/ Laureaci i finaliści otrzymują uprawnienia określone w przepisach prawa oświatowego.

c/ Wojewódzka Komisja KKK może wydawać dyplomy oraz przyznawać finalistom i laureatom nagrody rzeczowe ufundowane przez osoby prawne bądź fizyczne.

d/ Nauczyciele opiekujący się przygotowaniem finalistów i laureatów otrzymują stosowne zaświadczenia podpisane przez Przewodniczącego Koła Warszawskiego PTF oraz Przewodniczącą Komisji Wojewódzkiej KKK.

Terminarz Konkursu Kultury Klasycznej

Terminarz Konkursu KKK ustala Wojewódzka Komisja KKK.

Podane terminy przesyłania list uczestników konkursu i prac konkursowych są nieprzekraczalne - liczy się data stempla pocztowego lub data wysłania listu pocztą elektroniczną.

wrzesień 2017r.

- ogłoszenie Regulaminu Konkursu.

do 16 października 2017 r.

– szkoły zgłaszają do Wojewódzkiej Komisji KKK pocztą elektroniczną na niżej podany adres swój akces (listę uczestników wraz z nazwiskiem opiekuna, adresem szkoły, telefonem, faksem, adresem elektronicznym)

m.poszepczynska@uw.edu.pl (temat: XIII KKK)

październik 2017 r.

– Wojewódzka Komisja KKK przesyła pocztą elektroniczną szczegółowe zadania konkursowe (min. temat pracy pisemnej) wraz z materiałami dotyczącymi I stopnia;

I STOPIEŃ - SZKOLNY:

do 13 listopada 2017 r.

– szkoły otrzymują koperty, zawierające zadania drugiej części stopnia szkolnego (test i kryteria oceniania). Kopertę z testami należy otworzyć dopiero w dniu rozpoczęcia zawodów szkolnych;

17 listopada 2017 r. (piątek)

– Szkolna Komisja KKK przeprowadza drugą część stopnia szkolnego;

– po przeprowadzeniu drugiej części stopnia szkolnego Szkolna Komisja KKK przesyła organizatorom protokół zawierający listę wszystkich uczestników stopnia szkolnego KKK wraz z punktami uzyskanymi z testu oraz zakodowane prace pisemne tylko tych uczestników, którzy uzyskali z testu określoną w kluczu liczbę punktów;

22 listopada 2017 r. (środa)

– ostateczny termin wysłania protokołu oraz prac pisemnych do organizatorów na podany poniżej adres; liczy się data stempla pocztowego;

Koło Warszawskie PTF
Instytut Filologii Klasycznej UW
Krakowskie Przedmieście 1,
00-047 Warszawa
z dopiskiem:
XIII KONKURS KULTURY KLASYCZNEJ;

do 20 grudnia 2017 r. (środa)

– Wojewódzka Komisja KKK przesyła do szkół pocztą elektroniczną listę uczniów dopuszczonych do stopnia II (rejonowego) oraz informacje dotyczące następnego etapu .

II STOPIEŃ - REJONOWY:

10 marca 2018 r. (sobota)

– Wojewódzka Komisja KKK przeprowadza w Warszawie drugą część stopnia rejonowego (esej + test) ;

do 13 kwietnia 2018 r.

– Wojewódzka Komisja KKK przesyła do szkół pocztą elektroniczną listę uczniów dopuszczonych do stopnia III (wojewódzkiego) oraz informacje dotyczące następnego etapu .

III STOPIEŃ - WOJEWÓDZKI:

12 maja 2018 r. (sobota)

– Wojewódzka Komisja KKK przeprowadza w Warszawie III stopień Konkursu i ogłasza ostateczne wyniki KKK.

maj/czerwiec

uroczystość zakończenia XIII KKK

Informacje dodatkowe

1. Wojewódzka Komisja KKK pozyskuje sponsorów i darczyńców.
2. Wojewódzka Komisja KKK nawiązuje współpracę z organami prowadzącymi szkoły i udziela pomocy merytorycznej szkołom w przygotowaniu uczniów do KKK.
3. Każde gimnazjum zgłaszające udział w KKK otrzyma pomocnicze materiały konkursowe przygotowane przez Wojewódzką Komisję KKK.
4. Wojewódzka Komisja KKK – w miarę swoich możliwości – zorganizuje spotkania dla zainteresowanych gimnazjalistów i ich opiekunów, w tym specjalne wykłady członków Koła Warszawskiego PTF oraz innych Gości.
5. Informacje o KKK zostaną przekazane wszystkim gimnazjom z terenu województwa mazowieckiego poprzez:
 - Informator „Konkursy przedmiotowe, interdyscyplinarne i tematyczne dla uczniów gimnazjów w województwie mazowieckim” wydawany przez Kuratorium Oświaty w Warszawie;
 - stronę internetową Instytutu Filologii Klasycznej Uniwersytetu Warszawskiego: www.ifk.uw.edu.pl
6. Dodatkowych informacji o Konkursie udziela Sekretarz Wojewódzkiej Komisji KKK mgr Maria Poszepczyńska. m.poszepczynska@uw.edu.pl , tel.dom. 22-667-77-57.

Zalecana forma przygotowania do KKK:

Formą pomocniczą przygotowania uczniów do KKK w szkole mogłoby być koło kultury klasycznej (oferta sformułowana powyżej w pkt.4 dotyczyłaby również takiego koła zainteresowań)

Przewodnicząca Komisji Wojewódzkiej
Konkursu Kultury Klasycznej
mgr Grażyna Kania

Załącznik I

Zagadnienia konkursowe zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjum (MEN):

a. Kultura polska na tle tradycji europejskiej:

Dostrzeganie w kulturze antycznej korzeni tożsamości kulturowej Polski i Europy.
Ułatwienie rozumienia i stosowania popularnych zwrotów, sentencji, powiedzeń i wyrażenia łacińskich, z czasów starożytnych i późniejszych, obecnych w kulturze i języku polskim.
Ułatwienie w posługiwaniu się terminologią współczesną opartą na językach klasycznych i nowożytnych.

b. Edukacja filozoficzna:

Kształtowanie wrażliwości moralnej.
Przykłady podstawowych i ponadczasowych prawd filozoficznych jako części duchowego dziedzictwa ludzkości.
Umiejętność przedstawienia dokonań filozoficznych Sokratesa, Platona i Arystotelesa.

c. Historia:

Cywilizacje starożytne – dorobek kultury i jego trwałość (Grecja, Rzym).
Rozpoznawanie miejsca człowieka w czasie historycznym, jego relacji z przyrodą, społecznością lokalną, ojczyzną, kręgiem kulturowym, innymi narodami i religiami.
Interpretacja różnego rodzaju źródeł historycznych.

d. Język polski:

Odbiór tekstów kultury: Posługiwanie się w sposób naturalny i funkcjonalny w trakcie rozważania problematyki utworów poznanymi pojęciami i terminami literackimi i kulturowymi.
Dostrzeganie uniwersalności doświadczeń, przemyśleń, uczuć i aspiracji wpisanych w dzieła z różnych okresów i kręgów kulturowych (zwłaszcza tradycji biblijnej, antycznej, dworsko-rycerskiej, patriotycznej, społecznikowskiej).
Wybrane utwory z klasyki światowej: Biblia (fragmenty), mitologia (wybór), Homer: Iliada lub Odyseja (fragmenty); Sofokles: Antygona.

Załącznik II

Temat przewodni XIII KKK:

**SI VIS PACEM, PARA BELLUM-
JEŚLI CHCESZ POKOJU, BĄDŹ GOTÓW NA WOJNĘ**

UPRAWNIENIA LAUREATÓW I FINALISTÓW

Zgodnie z obowiązującymi przepisami laureaci i finaliści XIII Konkursu Kultury Klasycznej uzyskują preferencje podczas rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych z tytułu szczególnych osiągnięć wymienionych na świadectwie ukończenia gimnazjum.

Skład Wojewódzkiej Komisji KKK

Przewodnicząca Komisji KKK:

**mgr Grażyna Kania - filolog klasyczny, wicedyrektor XXXIII LO
im. M. Kopernika w Warszawie**

Sekretarz Komisji KKK:

mgr Maria Poszepczyńska - filolog klasyczny, nauczyciel akademicki UW

Członkowie Wojewódzkiej Komisji KKK:

dr Jan Kwapisz – filolog klasyczny, nauczyciel akademicki UW

**prof. dr hab. Barbara Milewska –Ważbińska – filolog klasyczny, nauczyciel
akademicki UW**

mgr Agnieszka Puchała – nauczyciel języka łacińskiego i wiedzy o kulturze

mgr Joanna Pudzianowska – nauczyciel języka łacińskiego

Opieka merytoryczna:

Prezes Koła Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Filologicznego –

dr Jan Kwapisz